

Klimaat- doelstellingen in een breder perspectief

Je mag niet uit het oog verliezen dat de je klimaatdoelen die je vooropstelt, ook moet kunnen realiseren. Met welke maatregelen ga je dat doen?

Zijn ze technisch haalbaar en ook betaalbaar?

Voor Boerenbond is het belangrijk dat maatregelen niet alleen winst opleveren voor het klimaat, maar ook economisch haalbaar zijn voor de boeren. Er bestaan geen simpele oplossingen voor het klimaatprobleem. Men moet ons, net als de andere sectoren, de tijd geven om antwoorden te bieden op de uitdagingen waar we voor staan.

Het klimaat is vandaag niet weg te denken uit de actualiteit. Zoals onze voorzitter enkele weken geleden al aangaf in haar 'Op de eerste rij', lijkt het alsof de klimaatdoelstellingen niet ambitieus genoeg kunnen zijn. Aan de hand van enkele vragen maken we duidelijk wat er op basis van de bestaande Europese en Vlaamse klimaatbeleidsplannen verwacht wordt van onze sector.

Bart Beliën, juridisch adviseur Studiedienst Boerenbond

Soms hoor je dat we klimaatneutraal moeten zijn tegen 2050. Mag de landbouwsector dan geen broeikasgassen meer uitstoten?

Uit alle studies en rapporten blijkt dat de land- en tuinbouw altijd broeikasgassen zal produceren, want een nuluitstoot van broeikasgassen is simpelweg niet mogelijk. Dat heeft vooral te maken met de methaan- en lachgasemissies, die het gevolg zijn van verterings- en bodemprocessen. Kort gezegd: een koe heeft nu eenmaal geen aan- en uitknop. Volgens ons is het de kunst om onze broeikasgasemissies verder te verlagen via innovatie en energie-efficiëntie, niet door een reductie van de veestapel. Ook in de productie van hernieuwbare energie kan de land- en tuinbouw een rol spelen. Daarnaast nemen gewassen CO₂ op uit de lucht, die dan in de bodem opgeslagen kan worden.

Afgelopen zomer keurde de Vlaamse regering het Vlaams Klimaatbeleidsplan voor 2021-2030 goed. Wat wordt van de land- en tuinbouwsector verwacht?

In tegenstelling tot wat soms gedacht wordt, bevat het Vlaams Klimaatbeleidsplan heel concrete doelstellingen, ook voor de land- en tuinbouw. Zo

moeten wij onze broeikasgasemissies tegen 2030 verminderen met 26% ten opzichte van 2005. Dit zijn 2 miljoen ton CO₂-equivalenten minder op een totaal van 7,5 miljoen ton. Zonder bijkomend beleid zouden onze broeikasgasemissies dalen met 0,4 miljoen ton CO₂-equivalenten.

Moeten alle land- en tuinbouwsectoren inspanningen leveren?

Het Vlaams Klimaatbeleidsplan bevat concrete doelstellingen voor alle land- en tuinbouwsectoren. Van de rundveehouderij worden vooral inspanningen verwacht om de emissies door spijsverteringsprocessen te verminderen met 0,44 miljoen ton CO₂-equivalenten (19%). Dat gaat dan over methaan dat vrijkomt bij de vertering van herkauwers. Er is zelfs een resultaatverbintenis, waarbij in 2025 geëvalueerd wordt of de reductie op schema zit. Zo niet, volgen er bijkomende maatregelen. Ook via het mestbeleid kunnen de emissies verminderd worden, bijvoorbeeld door in te zetten op mestopslag, precisielandbouw, mestscheiding en compostering. Ook het verhogen van de stikstofefficiëntie kan reductie opleveren.

Voor de energiebesparingen liften we mee op het energiebeleid en de tech- ►

nologische ontwikkelingen in dat domein. Van de glastuinbouw worden wel investeringen verwacht in nieuwe technologieën, op voorwaarde dat ze economisch, technisch en functioneel haalbaar zijn. Er wordt bijvoorbeeld gedacht aan warmtenetten en kas-isolatie.

Hoe verhouden de inspanningen van de landbouw zich tot die van andere sectoren?

Het Vlaams Klimaatbeleidsplan verwacht van de sectoren die niet onder het emissiehandelsstelsel vallen – onder meer transport, huishoudens, handel en diensten, en landbouw – een reductie van 35% ten opzichte van 2005. De globale doelstelling van de EU is 40%. De grote industriële installaties moeten hun CO₂-uitstoot verlagen via een stelsel van certificaten. Gebouwen moeten een inspanning van 46% realiseren ten opzichte van 2005. Er wordt verwacht dat de broeikasgasemissies van het transport tegen 2030 zouden stijgen met 3% zonder bijkomend beleid. De Vlaamse overheid wil dat ombuigen in een daling van 27%. Ook in de industrie moet een stijgende trend tussen 2005 en 2016 omgebogen worden tot een daling van 21% tegen 2030.

Is dit het eindpunt of wordt er nog meer verwacht?

In november van vorig jaar publiceerde de Europese Commissie een langetermijnstrategie om nettobroeikasgas-neutraal te zijn in 2050. De scenario's houden rekening met het feit dat sommige broeikasgasemissies niet tot nul herleid kunnen worden omdat ze het gevolg zijn van natuurlijke processen, zoals de verterings- en bodemprocessen in onze sector. In dat geval wordt verwacht dat deze emissies geneutraliseerd worden door voldoende koolstofopslag. Op de Klimaatconferentie van Katowice in december werd voorgesteld om de ambities te verhogen,

maar dat werd uiteindelijk niet goedgekeurd.

We zeggen vaak dat landbouw niet alleen een deel van het probleem is, maar ook een deel van de oplossing. Wat bedoelen we daarmee?

Het is heel duidelijk dat landbouw met een nuluitstoot van broeikasgassen niet mogelijk is. Via koolstofopslag in de bodem, de productie van hernieuwbare energie, precisielandbouw enzovoort kan de sector wel degelijk een bijdrage leveren aan het halen van de klimaatdoelstellingen. Verder kunnen we via innovatie de broeikasgasemissies in de land- en tuinbouw nog verminderen. Boerenbond zal steeds pleiten voor realistische doelstellingen die technisch en financieel haalbaar zijn.

Wat doet Boerenbond concreet?

Ook al is het Vlaams Klimaatbeleidsplan nog niet definitief goedgekeurd, toch hebben we vorige maand al een standpunt ontwikkeld over de reductie van de enterische emissies in de rundveehouderij. Deze besprekingen verliepen niet gemakkelijk. Het is duidelijk dat we maximaal moeten zoeken naar een uitgebreide set van maatregelen die betrekking hebben op het rantsoen of het bedrijfsmanagement. Wij zijn dus klaar om te starten met de besprekingen over het sectorconvenant, waarmee de overheid een kader afsprekt met alle partners in de keten, zodat er snel duidelijkheid komt. Ons Innovatiesteunpunt en Agrobeheercentrum Eco² werken trouwens aan concrete projecten rond energie en koolstofopslag.

In het kader van de klimaatadaptatie denkt men aan maatregelen in de open ruimte: groen-blauwe netwerken, overstromingsgebieden, koolstofopslag ...

Ook daar kan de landbouw een rol spelen. Om echt stappen vooruit te zetten, zal wel gezocht moeten worden naar

instrumenten die meer doen dan de gemiste inkomsten compenseren. Het is belangrijk dat land- en tuinbouwers vergoed worden voor het leveren van deze diensten, dat ze deel uitmaken van een verdienmodel.

Voor de industrie werden beschermingsmaatregelen uitgewerkt om carbon leakage te vermijden. Bestaat dat risico ook in land- en tuinbouw?

Als de kosten voor de certificaten in het emissiehandelsstelsel te hoog oplopen bestaat het risico dat energie-intensieve bedrijven zich verplaatsen naar landen buiten de Europese Unie. Dat noemt men *carbon leakage*.

We verliezen dan tewerkstelling zonder eigenlijk milieuwinst te boeken. Als er dan ook nog minder strikte milieuregels gelden buiten de Europese Unie, is het resultaat helemaal negatief. De land- en tuinbouw valt niet onder de emissiehandel, maar een gelijkaardig fenomeen zou zich kunnen voordoen. Onze rundveehouders produceren kwaliteitsvol vlees met een zeer lage koolstofvoetafdruk. Door een toegenomen productiviteit en aangepaste managementmaatregelen daalde de koolstofvoetafdruk van een kilogram melk met 26% tussen 2000 en 2016. Het zou toch al te gek zijn dat men hier een beleid ontwikkelt waardoor onze land- en tuinbouw onmogelijk wordt en dezelfde producten in het buitenland met een hogere koolstofvoetafdruk geproduceerd worden. ■

We kunnen wel degelijk een bijdrage leveren aan het halen van de klimaatdoelstellingen.